

УДК 657.447-044.337:[658.87:665.7]

Мулинська Г.В.

аспірант кафедри обліку і аудиту
Львівського національного університету
імені Івана Франка

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОБІГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ НАФТОПРОДУКТАМИ

Досліджено трактування поняття «витрат обігу» та їх складових. В контексті запропонованих напрямів вдосконалення обліку витрат рекомендовано до застосування перелік типових статей витрат обігу у роздрібній торгівлі нафтопродуктами. Відображено процедуру здійснення обліку за субрахунками до рахунків 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут». Проілюстровано відображення витрат обігу на аналітичних рахунках 8-го класу «Витрати за елементами» за місяцями виникнення витрат та синтетичними рахунками 9-го класу «Витрати діяльності» плану рахунків бухгалтерського обліку.

Ключові слова: адміністративні витрати, витрати на збут, витрати обігу, інші операційні витрати, нафтопродукти, рахунки бухгалтерського обліку, роздрібна торгівля, стаття витрат.

Мулинская Г.В. НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕТА ИЗДЕРЖЕК ОБРАЩЕНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛИ НЕФТЕПРОДУКТАМИ

Исследована трактовка понятия «издержек обращения» и их составляющих. В контексте предложенных направлений совершенствования учета затрат рекомендуется к применению перечень типовых статей издержек обращения в розничной торговле нефтепродуктами. Отражено процедуру осуществления учета по субсчетам к счетам 92 «Административные расходы» и 93 «Расходы на сбыт». Проиллюстрировано отображения издержек обращения на аналитических счетах 8-го класса «Расходы по элементам» по местам возникновения затрат и синтетическим счетам 9-го класса «Расходы деятельности» плана счетов бухгалтерского учета.

Ключевые слова: административные расходы, издержки обращения, нефтепродукты, прочие операционные затраты, счета бухгалтерского учета, расходы на сбыт, розничная торговля, статья расходов.

Mulinska H.V. THE DIRECTIONS OF IMPROVEMENT OF ACCOUNTING OF EXPENSES AT THE ENTERPRISES OF RETAIL TRADE IN OIL PRODUCTS

Interpretation of the concept of «distribution costs» and their constituents are researched. In the context of the proposed directions of improvement in cost accounting it is recommended to use the list of standard articles distribution costs in retail trade of petroleum products. Outlines the process of implementation of accounting subaccounts to the account 92 «Administrative expenses», 93 «Cost of sales». The reflection of expenses on the analytical accounts of the 8th class «Expenses on elements» in the cost centers and synthetic accounts of the 9th class «Expenses activities» chart of accounts is illustrated.

Keywords: accounts, administrative costs, cost item, costs of sales, distribution costs, other operating costs, petroleum, retail.

Постановка проблеми. Сучасні конкурентні умови здійснення господарської діяльності підприємств роздрібної торгівлі нафтопродуктами (НП) диктують нові завдання для фінансового та управлінського обліку витрат операційної діяльності, вагомою складовою яких є витрати обігу. Для здійснення поглибленого аналізу витрат потрібно володіти адекватною деталізованою інформацією про витрати обігу, яка формується в системі синтетичних та аналітичних рахунків бухгалтерського обліку. Особливої актуальності набуває проблема дослідження напрямів вдосконалення обліку витрат обігу, оскільки саме побудова дієвої системи обліку витрат обігу є передумовою для здійснення аналізу таких витрат та пошуку резервів для їх мінімізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «витрати обігу» та особливості їх обліку досліджували такі науковці, як Н.І. Дуляба, А.А. Мазаракі, В.С. Марцин, С.О. Ткаченко, Н.М. Ушакова та інші. Особливості організації обліку витрат в умовах застосування інформаційних систем вивчали О.О. Кизенко, Н.І. Пилипів І.Д. П'ятничук, А.Д. Шеремет, Ю.П. Яковлев та інші. Проте додаткового висвітлення потребує ще широкіше коло питань, зокрема проблеми розроблення номенклатури типових для роздрібної торгівлі НП статей витрат обігу, ступеня деталізації облікового відображення інформації про витрати обігу, застосування програм автоматизації бухгалтерського обліку для задоволення аналітичних потреб управлінського апарату підприємств роздрібної торгівлі НП та інші.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження полягає у представленні основних напрямів вдосконалення обліку витрат обігу на підприємствах роздрібної торгівлі НП.

Реалізувати мету дозволить вирішення таких завдань:

- дослідити трактування поняття «витрат обігу» та їх складових для підприємств роздрібної торгівлі НП;
- окреслити основні характерні особливості, які відрізняють поняття «витрати» від поняття «затрати», «втррати», «виплати», «видатки», «збитки»;
- співставити інші операційні витрати в розрізі субрахунків рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» за підрозділами підприємств роздрібної торгівлі НП, в яких найчастіше виникають ці витрати (офіси, нафтобази, АЗС та лабораторії).
- розробити перелік типових статей витрат обігу у роздрібній торгівлі НП та первинних документів, що підтверджують здійснення витрат;
- надати рекомендації щодо здійснення обліку в розрізі субрахунків до рахунків 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут» для забезпечення аналітичних потреб підприємств роздрібної торгівлі НП;
- проілюструвати відображення витрат обігу підприємств роздрібної торгівлі НП на аналітичних рахунках 8 класу «Витрати за елементами» та синтетичних рахунках 9 класу «Витрати діяльності» плану рахунків бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок НП та макроекономічні умови його функціонування демонструють динамічний розвиток, що зумовлює

поступове збільшення діапазону та різноманітності операцій, які забезпечують процес здійснення операційної діяльності та спричиняють виникнення витрат обігу у роздрібній торгівлі НП.

Науковець А. А. Мазаракі визначає витрати обігу, як «сукупність затрат живої та уречевленої праці на здійснення процесу реалізації товарів, що виражені в грошовій формі, тобто є за своєю суттю собівартістю послуг торговельного підприємства щодо доведення товарів від виробника до споживача та зміною форм вартості (перетворення товарів на гроші)» [1, с. 367-368].

Вчений-економіст В. С. Марцин для деталізації обліку та поглиблення аналізу витрат обігу пропонує їх поділити за участю витрат у створенні вартості на чисті та додаткові витрати. «Чисті витрати – це витрати, пов’язані з актом купівлі-продажу товарів і зміною форми вартості. Ці витрати суспільно необхідні, але вони за своєю суттю непродуктивні й не створюють споживчу вартість, не збільшують вартість товару. До них відносять витрати, пов’язані з рекламою, обслуговуванням покупців, грошовим обігом, веденням касових і бухгалтерських операцій. Додаткові витрати обігу – це витрати, що пов’язані з виконанням операцій з продовження процесу виробництва в сфері обігу. До них відносяться затрати на транспортування, зберігання, доробку, фасування, пакування товарів. При виконанні цих операцій товар як споживача вартість зберігається, перетворюється, доводиться до споживача, одночасно збільшується його вартість» [2].

Відповідно до «Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування у торговельній діяльності» витрати обігу входять до складу поточних витрат підприємства торгівлі та є «представленими в грошовій формі витрати підприємства на здійснення процесу реалізації товарів, які складають за своєю суттю собівартість послуг з доведення товарів від виробника до споживача та пов’язаних із зміною форм вартості» [3].

Згідно П(С)БО 16 «Витрати», витрати обігу включаються до складу витрат на збут у торговельних організаціях, за винятком тих, що відносяться до адміністративних, інших операційних та фінансових витрат [4].

Важливо пам’ятати, що замість поняття «витрати» часто помилково вживають

такі поняття, як «затрати», «втрати», «виплати», «видатки», «збитки». Для розуміння коректності використання цих понять доцільно окреслити основні риси, які відрізняють їх від поняття «витрати»:

– «затрати» є натурально-речовим показником використання матеріальних ресурсів (сировина, матеріали, паливо та інші);

– «втрати» виникають внаслідок недотримання умов зберігання, транспортування, приймання чи використання матеріальних ресурсів, внаслідок чого зменшується їх кількість чи якість;

– «виплати» передбачають здійснення платежів, рух грошових коштів;

– «видатки» стосуються використання бюджетних коштів;

– «збитки» є фінансовим результатом від здійсненої операції, за умови, що витрати, понесені у процесі її здійснення, перевищують отримані доходи.

Таким чином, витрати обігу – це збутові, адміністративні, фінансові та інші витрати, які здійснюють торговельні підприємства в процесі доведення товарів від постачальника до споживача. До витрат обігу операційної діяльності не включаються фінансові витрати, а тільки витрати на збут, адміністративні витрати та інші витрати операційної діяльності.

Зауважимо, що витрати обігу операційної діяльності виникають як на етапі закупівлі нафтопродуктів (НП), так і на етапі відвантаження НП клієнтам, що зображено на рис. 1.

Вагомими складовими витрат обігу у роздрібній торгівлі НП є збутові та адміністративні витрати.

Витрати на збут у роздрібній торгівлі НП генерують такі об’єкти: нафтобази, автозаправні станції (АЗС) та лабораторії. Основною функцією нафтобаз є оприбуткування НП від постачальників з дотриманням усіх облікових процедур цього процесу та зберігання НП до моменту їх відпуску до торгових точок, АЗС – забезпечення процесу реалізації НП клієнтам, лабораторій – комплексне обслуговування мережі АЗС та контроль якості НП.

Рис. 1. Ілюстрація порядку відображення операційних витрат підприємств роздрібною торгівлі НП за етапами здійснення операційної діяльності

Джерело: розроблено автором

Таблиця 1

Співставлення інших операційних витрат в розрізі субрахунків рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» за підрозділами підприємств роздрібною торгівлі НП

Субрахунки до рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності»	Підрозділи підприємств роздрібною торгівлі НП, де найчастіше виникають інші операційні витрати			
	Офіси	Нафтобази	АЗС	Лабораторії
940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості актів, які обліковуються за справедливою вартістю»	+	+	+	+
941 «Витрати на дослідження, розробки»	+	+	+	+
942 «Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти»	+			
943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів»		+	+	+
944 «Сумнівні та безнадійні борги»	+			
945 «Втрати від операційної курсової різниці»	+			
946 «Втрати від знецінення запасів»	+	+	+	+
947 «Нестачі і втрати від псування цінностей»	+	+	+	+
948 «Визнані штрафи, пені, неустойки»	+			
949 «Інші витрати операційної діяльності»	+	+	+	+

Джерело: розроблено автором

Адміністративні витрати генеруються здебільшого у центральному та регіональних офісах та пов'язані з реалізацією функцій управління підприємством.

Окрім збутових та адміністративних витрат, до витрат обігу включаються інші витрати операційної діяльності, які в системі обліку витрат відображаються на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності». В Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [5], яка регулює порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з іноземною валютою, визначено перелік рекомендованих субрахунків до рахунку 94 «Інші витрати операцій-

ної діяльності». Зауважимо, що інші витрати операційної діяльності генерують усі підрозділи підприємств роздрібною торгівлі НП. Проте інші операційні витрати в розрізі субрахунків рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» можна співставити за підрозділами, у яких найчастіше виникають такі витрати (табл. 1).

Такий поділ не є абсолютним, тому існує можливість виникнення витрат, які відображаються на кожному зі субрахунків, у кожному підрозділі. Так, витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю; витрати на дослідження, розробки, втрати від знецінення запасів; нестачі і втрати від псування цінностей є характерними для усіх підрозділів підприємства роздрібною торгівлі НП.

Реалізація виробничих запасів, як правило, не відбувається в центральних офісах, а тільки у торгових точках (АЗС), нафтобазах та лабораторіях. Під реалізацією виробничих запасів у торгівлі розуміємо продаж запасів, які використовуються підприємствами роздрібною торгівлі НП для здійснення операційної діяльності.

Витрати на купівлю-продаж іноземної валюти; сумнівні та безнадійні борги; втрати від операційної курсової різниці; визнані штрафи, пені, неустойки притаманні офісам, оскільки саме до їхньої сфери відповідальності належить укладання договорів з клієнтами, здійснення операцій купівлі та продажу валюти, визнання штрафів.

Для процесу здійснення операційної діяльності підприємств роздрібною торгівлі НП характерні такі особливості, як використання основних засобів та нематеріальних

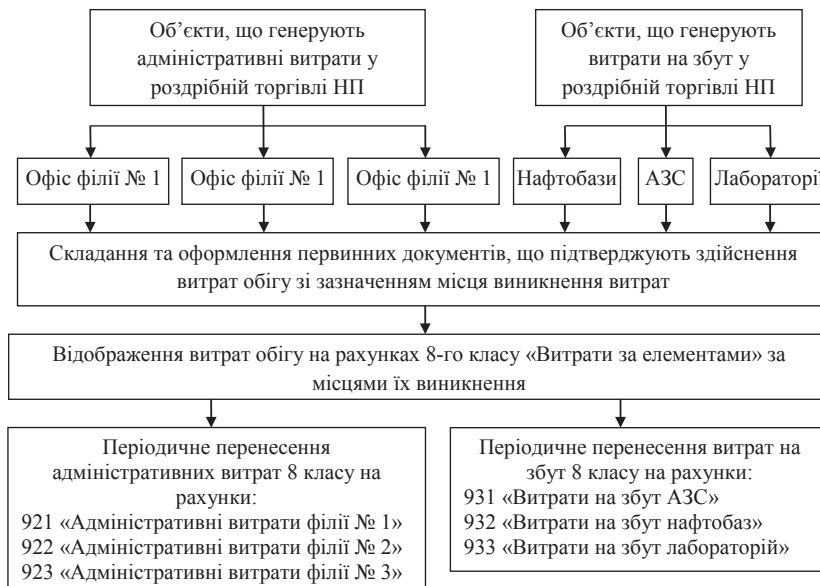

Рис. 2. Ілюстрація процесу відображення витрат обігу підприємств роздрібною торгівлі НП на рахунках бухгалтерського обліку

Джерело: розроблено автором

Таблиця 2

Рекомендовані статті витрат обігу у роздрібній торгівлі НП та первинні документи, що підтверджують їх здійснення

Рекомендовані статті витрат обігу у роздрібній торгівлі НП	Первинні документи, що підтверджують здійснення витрат обігу
Амортизація основних засобів, нематеріальних активів, малоцінних необоротних матеріальних активів	- Розрахунок амортизації основних засобів (ф. № ОЗ-14);
Витрати на оплату праці (заробітна плата, відрадженьня, навчання, усі види додаткових виплат)	- Табелі обліку використання робочого часу (ф. № П-5); - Розрахунково-платіжна відомість (ф. № П-6); - Зведена розрахунково-платіжна відомість (ф. П-7).
Оренда та обслуговування майнових комплексів (комунальні послуги, охорона, перевірка приладів, санітарно-екологічні витрати)	- Акт наданих послуг (виконаних робіт); - Рахунки і розрахунок спожитих послуг.
Податки, збори, державні дозволи, послуги розмитнення, сертифікації та стандартизації	- Документи, пов'язані з обчисленням і сплатою податків і зборів, тощо.
Послуги страхування, лабораторні, інформаційні, консультаційні, аудиторські та інші види послуг	- Акт наданих послуг (виконаних робіт); - Рахунки і розрахунок спожитих послуг.
Комісійна винагорода у випадку продажу НП через комісіонерів	- Звіт-акт комісіонера з виконання Договору комісії.
Матеріальні витрати (тара, будівельні матеріали, запчастини, малоцінні швидкозношувані предмети)	- Лімітно-забірна картка (ф. № М-8 та ф. М-9); - Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (ф. № М-10); - Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (ф. № М-11).
Пряма та непряма реклама, проведення PR-акцій, представницькі витрати	- Акт наданих послуг (виконаних робіт).

Джерело: розроблено автором за [6, 7, 8]

активів; наявність численного персоналу; потреба в отриманні широкого спектру послуг від сторонніх підприємств і організацій; продаж НП через комісіонерів; проведення регулярних рекламних акцій. Ці особливості визначають перелік типових статей витрат обігу у роздрібній торгівлі НП (табл. 2).

Для ідентифікації витрат обігу доцільно вести облік за місцями виникнення витрат (об'єктами, які генерують витрати обігу у роздрібній торгівлі НП). Передумовою ведення обліку витрат обігу за місцями їх виникнення є заповнення обов'язкового реквізиту первинної документації підприємства – місця виникнення витрат (МВВ). Таким чином, за допомогою цього реквізиту витрати обігу, відображені на рахунках 8 класу «Витрати за елементами», можна буде адекватно розділити на адміністративні та збутові, залежно від об'єкта, що генерує витрати, та в кінці звітної періоду (місяць або квартал) перенести на рахунки 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут».

Також для отримання деталізованої інформації про витрати обігу пропонуємо адміністративні витрати, відображені на рахунках 8 класу «Витрати за елементами» закривати на такі субрахунки до рахунку 92 «Адміністративні витрати»:

921 «Адміністративні витрати філії № 1»

922 «Адміністративні витрати філії № 2»

923 «Адміністративні витрати філії № 3»

Відкриття таких субрахунків до рахунку 92 «Адміністративні витрати» та ведення обліку в розрізі цих субрахунків забезпечить можливість здійснення аналізу адміністративних витрат в розрізі філій та регіонів підприємств роздрібною торгівлі НП на основі даних бухгалтерського обліку на рівні синтетичних рахунків першого порядку.

Аналогічно збутові витрати 8 класу «Витрати за елементами» доцільно закривати на такі субрахунки до рахунку 93 «Витрати на збут»:

931 «Витрати на збут АЗС»

932 «Витрати на збут нафтобаз»

933 «Витрати на збут лабораторій»

Такий поділ зумовлений аналітичними потребами порівняння витрат на збут, які генерують нафтобази, АЗС та лабораторії.

Послідовність відображення витрат обігу підприємств роздрібною торгівлі НП на рахунках бухгалтерського обліку проілюстровано на рис. 2.

Таким чином інформація про витрати обігу акумулюватиметься на двох рівнях:

– рівень аналітичних рахунків 8-го класу «Витрати за елементами» в розрізі МВВ (окремі офіси, нафтобази, АЗС та лабораторії);

– рівень синтетичних рахунків 9 класу «Витрати діяльності» в розрізі типів МВВ (витрати обігу офісів, нафтобаз, АЗС та лабораторій).

Перспективним варіантом організації єдиної інформаційної системи, яка забезпечує взаємозв'язок синтетичного й аналітичного обліку затрат із метою здійснення контролю за діяльністю підприємств і складання звітності, є використання комп'ютеризованих інформаційних систем обліку. Найбільш потужною групою програм автоматизації бухгалтерського обліку, які застосовують для системи управління є корпоративні інформаційні системи, під якими розуміють автоматизовані системи управління великими підприємствами, що мають складну організаційно-виробничу структуру й дають можливість вирішувати завдання як фінансового, внутрішньогосподарського обліку, так і планування, контролю, аналізу, кадрів, автоматизованих системи

управління технологічними процесами, мережевих і телекомунікаційних комплексів передачі інформації, Internet-технології з метою забезпечення менеджерів підприємств комплексною й достатньою інформацією для прийняття рішень. Прикладами таких систем є: «R/3», «SAP», «Галактика», «Navision Attain», «Ахарта», «Platinum», «SQL», «Scala» [9].

Висновки з проведеного дослідження. Для побудови дієвої системи обліку витрат обігу на підприємств роздрібною торгівлі НП пропонуємо впровадження таких напрямів вдосконалення обліку витрат:

1. Розроблення та актуалізація переліку типових статей витрат обігу у роздрібній торгівлі НП та первинних документів, що підтверджують здійснення витрат.

2. Організація обліку витрат обігу за місцями їх виникнення шляхом заповнення обов'язкового реквізиту первинної документації підприємства – місця виникнення витрат.

3. Здійснення обліку адміністративних витрат в розрізі субрахунків 921 «Адміністративні витрати філії № 1», 922 «Адміністративні витрати філії № 2», 923 «Адміністративні витрати філії № 3», а облік збутових витрат – 931 «Витрати на збут АЗС», 932 «Витрати на збут нафтобаз», 933 «Витрати на збут лабораторій».

4. Забезпечення акумулювання інформації про витрати обігу на рівні аналітичних рахунків 8 класу «Витрати за елементами» в розрізі МВВ (окремі офіси, нафтобази, АЗС та лабораторії) та на рівні синтетичних рахунків 9 класу «Витрати діяльності» в розрізі типів МВВ (витрати обігу офісів, нафтобаз, АЗС та лабораторій).

5. Використання програм автоматизації бухгалтерського обліку, які застосовують для потреб системи управління підприємством.

Перспективними напрямками для подальших досліджень є з'ясування видів витрат, які можуть відображатися на субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» у роздрібній торгівлі НП та порівняння особливостей, переваг і недоліків комп'ютеризованих інформаційних систем обліку витрат обігу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства: підручник для вузів / А. А. Мазаракі [та ін.]; за ред. Н. М. Ушакової. – К.: Хрещатик, 1999. – 800 с.
2. Економіка торгівлі: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. Затверджено МОН / Марцин В.С. – К., 2008. – 603 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/17540906/ekonomika/klasifikatsiya_vitrat_obigu.
3. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності, затв. Наказом Міністерства економіки України від 22 травня 2002 р. № 145. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=145488.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства України від 30 листопада 1999 р. № 291. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
6. Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>.
7. Наказ Держкомстату від 05.12.2008 р. № 489 «Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Державного комітету статистики України від

- 25.12.2009 р. № 496)». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2008/489/489_2008.htm.
8. Наказ Міністерства статистики України від 21.06.1996 року № 193 «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96>.
9. Пилипів Н. І. Особливості організації внутрішньогосподарського обліку затрат підприємств нафтогазового комплексу в умовах застосування інформаційних систем / Н. І. Пилипів // Актуальні проблеми розвитку економіки. – 2010. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Aktualni-problemy-rozvytku-ekonomiky-regionu/2010_6_1/15.pdf.

УДК 338.3

Великий Ю.В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і аудиту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили*

Нетудихата К.Л.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Чорноморського національного університету
імені Петра Могили*

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ, СТРУКТУРИ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Висвітлено основні тенденції розвитку підприємств машинобудування. Наведено результати аналізу динаміки, структури та джерел формування їх оборотних активів. Надано оцінку ефективності використання даних активів. Акцентовано увагу на останні роки кризового періоду.

Ключові слова: машинобудування, оборотні активи, швидкість обігу, ефективність використання.

Великий Ю.В., Нетудыхата К.Л. АНАЛИЗ ДИНАМИКИ, СТРУКТУРЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ

Освещены основные тенденции развития предприятий машиностроения. Приведены результаты анализа динамики, структуры и источников формирования их оборотных активов. Предоставлена оценка эффективности использования данных активов. Акцентировано внимание на последние годы кризисного периода.

Ключевые слова: машиностроение, оборотные активы, скорость обращения, эффективность использования.

Velikiy Y.V., Netudyhata K.L. ANALYSIS OF DYNAMICS, STRUCTURE AND USING OF ENGINEERING ENTERPRISES' CURRENT ASSETS

The basic trends of engineering enterprises development were disclosed. The dynamics, structure and sources of their current assets were analyzed. The effectiveness of these assets was assessed. The attention in the last year crisis period was done.

Keywords: engineering enterprises, current assets, velocity, efficiency of use.

Постановка проблеми. Сьогодні вітчизняне машинобудування забезпечує технологічну основу промислового розвитку країни та її безпеку. Від його досягнень залежать темпи зростання, матеріаломісткість, енергоємність національної економіки, продуктивність праці в інших галузях народного господарства, а також підвищення добробуту населення.

Підприємства машинобудування мають тривалий цикл виробництва та характеризуються низькою оборотністю оборотних активів. До того ж, в останні роки ефективність їх використання впала. Відбулися суттєві, досить негативні зміни у структурі та в джерелах формування оборотних активів. Виникає гостра необхідність, враховуючи значення машинобудування для економіки країни, їх вивчення. Слід зазначити, що від того, який обсяг оборотних активів має виробнича організація, наскільки оптимальна їх структура, високі сумарні витрати по залученню позикових джерел для їх формування залежить її фінансово-економічне благополуччя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам дослідження оборотних активів машинобудівних підприємств присвячені

наукові праці А.В. Бугай, Ю.В. Дубей, В.В. Кассіра, Ж.В. Козаченко, Семенова Г.А., Н.Ю. Соломіної, Л.Г. Соляника та інших. Проте структура, джерела формування, ефективність використання оборотних активів постійно змінюються, з'являються нові тенденції, які потрібно постійно вивчати з метою формування основи для обґрунтування ефективних рекомендацій щодо вдосконалення фінансової політики держави та фінансового менеджменту на рівні машинобудівних підприємств.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в проведенні аналізу динаміки, структури, ефективності використання оборотних активів машинобудівних підприємств та виявленні на його основі нових тенденцій, які притаманні кризовому періоду. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання, методи індукції та дедукції, абстракції, синтезу, статистичного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Машинобудування є рушійною силою інноваційного розвитку національної економіки завдяки виробництву прогресивних видів машин, обладнання, устатку-